

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра ремонту машин, експлуатації енергетичних засобів
та охорони праці

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Лілія Мартинець

Лілія МАРТИНЕЦЬ

“19” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОК18 ПРАВОЗНАВСТВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	20 Аграрні науки та продовольство	204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Робоча програма навчальної дисципліни « Правознавство » для здобувачів вищої освіти (денна/заочна форми навчання)

спеціальності 204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

«12» вересня 2021 року – 11 с.

Розробник:

Горбенко Катерина Панасівна, старший викладач кафедри ремонту машин, експлуатації енергетичних засобів та охорони праці

Робоча програма переглянута та затверджена на засіданні кафедри ремонту машин, експлуатації енергетичних засобів та охорони праці

Протокол від 12 вересня 2022 року №3.

В.о. завідувача кафедри ремонту машин, експлуатації енергетичних засобів та охорони праці та харчових технологій

Анатолій ПОЛЯКОВ

(підпис)

(ініціали і прізвище)

Схвалено проектною групою освітньої програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 20 « <u>Аграрні науки та продовольство</u> » (шифр і назва)	Обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>відсутнє</u>	Спеціальність (професійне спрямування): <u>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u>	Рік підготовки: 2й	
Загальна кількість годин 90		Семестр 3-й 3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітній рівень: бакалавр (зі скороченим терміном навчання)	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
Мова навчання: Державна		Самостійна робота	
		60 год.	82
		У тому числі: Індивідуальні завдання: - <u>год.</u>	
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство» є сприяння становленню сучасного кваліфікованого фахівця; усвідомлення та досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті норм права, які регулюють окремі види права, способи і форми їх захисту, а також формування у них відповідних професійних компетенцій щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні конкретних завдань та підготовка до практичних занять.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Правознавство» є оволодіння та ознайомлення з самостійно - практичною роботою, формування системи науково-теоретичних та практичних знань з правознавства, визначення та розкриття змісту понять, законодавчих актів; поваги до законів, їх додержання та застосування в практичній діяльності.

2.3. Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування програмних **компетентностей**:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК6. Здатність застосовувати базові знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

3. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування наступних **програмних результатів навчання**: цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ПРН3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.

ПРН4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу.

ПРН5. Здійснювати нормовану годівлю тварин.

ПРН12. Застосовувати закони економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Для вивчення дисципліни «Правознавство» достатньо знань з дисциплін за попередні роки навчання.

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії держави.

Походження держави і права. Основні ознаки і визначення держави. Держава – ядро політичної системи суспільства. Історичні типи держави. Дати визначення юридичне право та юридичне суб'єктивне право. До основних ознак можна віднести такі види.

Здійснення права забезпечується державою.

Тема 2. Загальне поняття права

Поняття права. Дати визначення гіпотези, диспозиції, санкції. Джерела права України. Що відносить до загальносоціальних джерел. Перелічити види форм права. Удосконалення тенденцій розвитку джерел права.

Тема 3. Норми права.

Поняття системи права. Структура системи права. Зазначити основні структурні елементи системи права. Поняття реалізація права. Надати визначення використання права. Дати роз'яснення використання права, невикористання права, дотримання права.

Тема 4. Джерела права.

Дати визначення поняттю джерела права. Перелічити види джерел права. Нормативно правові акти правової діяльності. Перелічити що відноситься до складу правопорушення. Хто може бути суб'єктом правопорушення. Зазначити суб'єктивну та об'єктивну сторону правопорушення.

Тема 5. Система права.

Поняття системи права. Основні галузі права та основна характеристика: конституційне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне цивільне. Правові інститути.

Тема 6. Реалізація права.

Поняття, форми та способи реалізації норм права. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків. Застосування права як форми його реалізації.

Тема 7. Поняття законності правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.

Поняття законності, правопорядку. Правова культура. Види правової культури. Склад правопорушення, зміст його елементів. Основні види юридичної відповідальності.

Тема 8. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.

Поняття цивільного права. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті не майнові відносини. Об'єкти цивільно-правових відносин.

Тема 9. Суб'єкти цивільного права.

Суб'єкти цивільного права. Громадяни їхні основні юридичні властивості як суб'єктів цивільного права. Поняття і зміст цивільно-правової дієздатності громадян.

Тема 10. Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві.

Поняття і зміст цивільно-правових зобов'язань. Правочин, договори їх значення, зміст і види. Порядок укладення і припинення договорів.

Тема 11. Зобов'язальне право

Зобов'язання що виникають в наслідок заподіяння шкоди. Виконання зобов'язань. Засоби забезпечення виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язань.

Тема 12. Основи сімейного права України.

Загальна характеристика сімейного права як галузі права. Предмет та принцип сімейного права. Дати визначення поняття шлюб, умови і порядок його укладення. Перешкоди при реєстрації шлюбу. Між ким укладається шлюбний договір, та що ним регулюється.

Тема 13. Характеристика трудових правовідносин.

Поняття трудового права та трудових правовідносин. Характеристика суспільних відносин, що формують предмет трудового права України. Особливості методу трудового права України. Джерела трудового права України. Види зміни трудових правовідносин. Продовження роботи в нових істотних умовах.

Тема 14. Припинення трудових правовідносин.

Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства.

Тема 15. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.

Поняття робочого часу. Робочий день. Види робочого часу. Скорочений робочий час, неповний робочий час. Режим та облік робочого часу. Види відпусток.

Тема 16. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.

Поняття та зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна, внутрішній трудовий розпорядок як особлива частина правопорядку. Основні обов'язки працівників. Стимулювання за трудовим правом. Дисциплінарна відповідальність. Види матеріальної відповідальності та особливі та особливості їх застосування.

Тема 17. Правове регулювання трудових спорів

Трудові спори: поняття і класифікація. Порядок розгляду трудових у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Колективні трудові спори та порядок їхнього вирішення.

Тема 18. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу.

Державне управління як державно-правова категорія та його місце в системі соціального управління. Адміністративний примус у системі методів державного управління. Підстави адміністративної відповідальності. Система адміністративних правопорушень. Система та види заходів безпосереднього адміністративного примусу.

Тема 19. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.

Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння. Співучасть у злочині. Покарання, його мета.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.		Л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	13
Тема 1. Основи теорії держави.	5	-	1	-	4	5	-	-	-	5
Тема 2. Загальне поняття права	5	1	1	-	3	5	-	-	-	5
Тема 3. Норми права.	5	-	1	-	4	5	-	-	-	5
Тема 4. Джерела права.	5	-	1	-	4	5	-	-	-	5
Тема 5. Система права	5	1	1	-	3	5	-	-	-	5

Тема 6. Реалізація права	5	-	1	-	4	5	-	-	-	5
Тема 7. Поняття законності правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.	5	1	1	-	3	5	1	-	-	4
Тема 8. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.	5	1	1	-	3	5	-	1	-	4
Тема 9. Суб'єкти цивільного права.	5	1	-	-	4	5	-	-	-	5
Тема 10. Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві.	5	1	-	-	4	5	1	-	-	4
Тема 11. Зобов'язальне право	5	1	1	-	4	5	-	1	-	4
Тема 12. Основи сімейного права України.	5	1	1	-	3	5	-	1	-	4
Тема 13. Характеристика трудових правовідносин.	5	1	-	-	4	5	1	-	-	4
Тема 14. Припинення трудових правовідносин.	5	1	1	-	3	5	-	-	-	5
Тема 15. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.	4	1	1	-	2	4	-	1	-	3
Тема 16. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.	4	-	1	-	3	4	-	-	-	4
Тема 17. Правове регулювання трудових спорів	4	1	1	-	3	4	1	-	-	3
Тема 18. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу.	4	1	1	-	2	4	-	-	-	4

Тема 19. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.	4					4				
		1	1	-	2		-	-	-	4
Усього годин	90	14	16	-	60	90	4	4	-	82

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Основи теорії держави.	1	-
2	Загальне поняття права	1	-
3	Норми права.	1	-
4	Джерела права.	1	-
5	Система права	1	-
6	Реалізація права	1	-
7	Поняття законності правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.	1	-
8	Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.	1	1
9	Суб'єкти цивільного права.	-	-
10	Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві.	-	-
11	Зобов'язальне право	1	1
12	Основи сімейного права України.	1	1
13	Характеристика трудових правовідносин.	-	-
14	Припинення трудових правовідносин.	1	-
15	Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.	1	1
16	Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.	1	-
17	Правове регулювання трудових спорів	1	-
18	Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу.	1	-
19	Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.	1	-
Усього		16	4

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання студентів.

11. Форми поточного та підсумкового контролю і засоби діагностики результатів навчання

- 11.1. Поточний контроль проводиться у вигляді опитування.
- 11.2. Підсумковий контроль проводиться у вигляді залік.
- 11.3. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести та презентації студентами результатів виконаних завдань.
- 11.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль																			Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	40	100

T1, T2 ... T19 – теми навчальної дисципліни.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Навчальна дисципліна передбачає використання програмного забезпечення: *on-line: MicrosoftOffice 365, Moodle (GNU загальна суспільна ліцензія)*.

13. Рекомендовані джерела інформації

Навчальна та інша література

1. Воронянський О.В. Основи правознавства: Навчальний посібник/ О.В.Воронянський, Г.В.Борисов, Ю.В.Зайончковський. – Х.: Парус, 2016. – 368 с.
2. Керецман В.Ю. Правознавство: Навч. посіб./В.Ю.Керецман, О.С.Семерак. – К.: Атіка, 2018. – 400 с. – Бібліогр. – 389 с.
3. Кириченко В.М.Правознавство: Курс лекцій. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. – 247 с.

4. Кириченко В.М.Правознавство: Модульний курс. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 328 с.

Допоміжна література

1. Конституція України : Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Голос України . – 1996 – 13 липня .
2. ЗУ “ Про громадянство України “ від 18 січня 2001 р. // Урядовий кур’єр – 2001 – 1 березня.
3. ЗУ “ Про правовий статус іноземців “ від 4 лютого 1994 р. // Голос України – 1994 – 30 березня
4. ЗУ “Про місцеві державні адміністрації” від 9 квітня 1999 р. // К: Парламентське вид, 2017
5. ЗУ “Про вищу Раду юстиції” від 15 грудня 1998 р. // К: Парламентське вид., 1999.
6. ЗУ "Про оплату праці" // Баланс. Бібліотека бухгалтера. - 2016.- № 7.- С.6-10.
7. ЗУ “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 2017 р. // К: Парламентське вид., 1999.

14.2. Електронні ресурси

1. Інтернетресурси:

Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс] . -

Режим доступу : <http://icps.com.ua>

2. Інтернет ресурси:

Офіційний сайт Міністерства фіскальної служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.sfs.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://mvs.gov.ua/>

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.imf.org>

Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.eurunion.org>.